

**POZİTİF HUKUKUMUZDA 3201 SAYILI EMNİYET
TEŞKİLATI KANUNU'NUN 82, 83, 84. VE EK-9.
MADDELERİNİN YERİ VE SÖZ KONUSU MADDELERE
İSTİNADEN ÇIKARILAN 23.03.1979 TARİHLİ “EMNİYET
ÖRGÜTÜ DİSİPLİN TÜZÜĞÜ” NÜN DURUMU**

*Selim CEBİROĞLU**

GİRİŞ

İnsanların oluşturduğu toplum, mutlaka bir düzene dayanmalıdır. Bu düzenin temelini de kurallar oluşturur. Kuralları bulunmayan bir toplum düşünmek imkansızdır. Bu nedenle insanların kendilerini güvence altına almak amacıyla oluşturduğu yapılanma olan Devletin varlığından bahsederken, bir nevi kuralların varlığından ve kuralların müeyyidelerinden bahsetmiş olmaktadır.

Bu nedenle, en küçük toplumsal yapılanma olan klan ve kabilelerin bile, kendilerini korumak güdüsüyle vücuda getirdiği kurallar ve müeyyidelerin, toplu şekilde yaşamın vazgeçilmez ana unsuru olduğu sonucuna varılması pek de zor olmasa gerek.

Çağdaş hukukun hüküm sürdüğü, hukukun üstünlüğü esasına dayanan çağımız devlet yapısında ise; demokrasi, hukukun üstünlüğü, insanların hakları, temel hak ve özgürlükler, birey ile devlet denilen üstün iktidarın hak ve sorumluluklarının dengelenmesi ...vb. değerlerin zirve yaptığını görmekteyiz. Artık kanunkoyucu yukarıda belirtilen ana unsurları esasta tutarak düzenleme yapmak zorunda olduğunu görmekte, gereğini de, olması gerektiği üzere yerine getirmek zorundadır.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 2. maddesinde belirtilen unsurları taşıyan çağdaş bir hukuk devletidir. Çağdaş devletlerin benimsediği ve kabul ettiği tüm uluslararası beyanname ve antlaşmaları onaylayarak hukukun üstünlüğü ve insan haklarına saygıyı ön planda tutmuştur.

Ancak; zaman zaman uygulamada, devletin bazı birimlerinin çağdaş kıstaslara uymadıkları nadiren dahi olsa görülmekte, bu aksaklıkları uygulayıcıların bireysel hataları olarak kabul etmemiz gerekmektedir.

Bazen de; düzenlemelerin iyi incelenmemesinden, ayıklanmamasından veya eski alışkanlıkların devamı gibi neden ve saiklerle hukuk devletinde bazı yanlış uygulamaların devam ettiği gerçeği de yadsınamaz.

* Merkez Valisi

Hukuk devletinde; insan hak ve özgürlüklerini ilgilendiren konularda hata yapma lüksünü kimse haiz olamaz. Temel hak ve özgürlüklerle ilgili hukuki düzenlemelerde hassasiyet zirve yapmak zorundadır.

Pozitif mevzuat ve kazai içtihatlar ile aşağıda irdelediğimiz konunun özünü de, kişi hak ve özgürlükleri oluşturmaktadır. Bugüne kadar söz konusu hak ihlali herkesin gözünden kaçmış ise de, bundan sonra yanlış uygulamalardan bir an önce dönüleceğine inancım tamdır. Hukuk devletine, hukukun üstünlüğüne, temel hak ve hürriyetlerin hassasiyetine samimi olarak inanılıp geliştirilmesine gayret gösterilmesi gerekmektedir.

I. POZİTİF MEVZUAT VE KAZAI İÇTİHATLAR

a) 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın;

38. maddesini 1.fıkrası “Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez”.

91. maddesinden 1. fıkrası “Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir. Ancak sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan siyasi haklar ve ödevler kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez”.

123. maddesinin 1. fıkrası “İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.”

126. maddesinin 2. ve 3. fıkraları “İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır”. “Kamu hizmetlerinin görülmesinde verim ve uyum sağlamak amacıyla, birden çok ili içine alan merkezi idare teşkilatı kurulabilir. Bu teşkilatın görev yetkileri kanunla düzenlenir”.

128. maddesinin 2. fıkrası “Memurların ve diğer kamu görevlilerinin niteliklerini, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir”.

129. maddesinin 2. fıkrası “Memurlar ve diğer kamu görevlileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşları mensuplarına savunma hakkı tanınmadıkça disiplin cezası verilemez”, 3. fıkrası, “disiplin kararları yargı denetimi dışında bırakılamaz”; son fıkrası “Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idari merciin iznine bağlıdır” hükümlerini içermektedir.

b) 5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu'nun;

13. maddesinin (C) fıkrası “Vali..... Memurun Kanunundaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra uyarma, kınama ve beş günlüğe kadar aylıktan kesme cezaları vererek uygular. Daha ağır disiplin cezaları verilmesi için

özel kanunu hükümlerine göre teklif ve taleplerde bulunabilir. / Yetkili disiplin mercileri valinin teklif ve talebini inceleyerek bir karara bağlamaya mecburdur. / Valilerce re'sen verilen cezalar, kesindir. Bu cezalar tebliğ tarihinden itibaren sicile geçer".

19. maddesi "Valiler, genel ve özel kolluk mensuplarının mülki ödevlerine dokunan ve disiplin cezası uygulanmasını gerektiren hallerini görür ve öğrenirlerse 13 üncü maddenin (C) fıkrasındaki cezaları re'sen uygulayacakları gibi gerekirse özel kanunlarında yazılı diğer disiplin cezalarının uygulanmasını da illerindeki genel ve özel kolluk kuvvetleri amirlerine emrederler. Kolluk amirleri özel kanun ve tüzüklerine göre gerekli disiplin cezasını uygulayarak Valiye bilgi verirler".

31. maddesi (I) bendi "Kaymakam, ilçenin idare şube başkanlarıyla ikinci derecedeki memurlarına, genel ve özel kolluk amir ve memurlarına Memurin Kanundaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra uyarma, kınama cezaları verir ve uygular. Daha ağır disiplin cezaları verilmesi için özel kanunu hükümlerine göre teklif ve talepte bulunabilir".

68. maddesi "1426 sayılı Vilayet İdaresi Kanunu ile Ek ve Tadilleri ve bu kanuna aykırı bütün kanunlar ve tüzükler hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır" hükümlerini içermektedir.

c) 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun

124. – 136. maddeleri,

237. maddesinin (b) bendi "20/06/1927 tarih ve 1108 sayılı, 30/06/1939 tarih ve 3656 sayılı, 28/02/1959 tarih ve 7244 sayılı kanunlarla bu kanunların ek ve tadilleri, **23 TEMMUZ 1965 TARİHİNDEN EVVEL VE SONRA YÜRÜRLÜĞE GİREN TEŞKİLAT KANUNLARI** ile diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümleri ve Devlet memurlarınının hizmet şartlarını, niteliklerini, atanma ve yetiştirilmelerini, ilerleme ve yükselmelerini, ödev, hak, yüküm ve sorumluluklarını, aylıklarını, ödeneklerini ve diğer özlük işlerini düzenleyen hükümler Genel Kadro Kanununun yürürlüğe girdiği ayın son gününden itibaren yürürlükten kalkar" hükümlerini haizdir.

d) 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun

2. maddesi "**KANUNUN AÇIKÇA SUÇ SAYMADIĞI BİR FİİL İÇİN KİMSEYE CEZA VERİLEMEZ VE GÜVENLİK TEDBİRİ UYGULANAMAZ.** Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunamaz. İdarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaz. Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz" hükmünü haizdir.

e) 3201 Sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun

82. maddesi,

83. maddesi “Gerek inzibat komisyonları tarafından ve gerek salahiyet dairesinde re'sen verilecek inzibat cezalarını icap ettiren fiil ve hareketlerin ne olduğunu ve cezaların derece ve miktarı, polis mesleğinin haiz olduğu hususiyet ve ehemmiyet gözetilerek tanzim edilecek nizamnamede tayin olunur. Memuriyette ihraç cezası müstesnadır”.

84. maddesinin 2. fıkrası “Vilayetler İdaresi Kanununda valilere verilen salahiyet baki kalmak şartile valiler ve Emniyet Umum Müdürü: Baş komiser, muadili ve daha aşağı derecede olan emniyet teşkilatı mensuplarına ihtar, tevbih, 10 günlüğe kadar maaş kat'ı cezası”.

84. maddenin 3. fıkrası: “Kaymakamlar ve emniyet müdürleri ve polis mektep ve Enstitüsü müdürleri: Başkomiser, muadili ve daha aşağı derecede olan emniyet teşkilatı mensuplarına ihtar, tevbih, üç günlüğe kadar maaş kat'ı cezası”.

Ek-9. maddesinin (b) fıkrası “Emniyet Genel Müdürü ve İl İdaresi Kanununda verilen yetkiler saklı kalmak şartı ile Valiler; başkomiserler ve aynı meslek derecesinde ve daha aşağı meslek derecelerinde bulunan emniyet teşkilatı personeline uyarma, kınama, 10 günlüğe kadar aylık kesme cezası”.

f) 23.03.1979 tarihli Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü

g) Danıştay 12. Dairesi'nin E: 2000/958, K: 2000/4088 sayılı kararı; Danıştay 10. Dairesi'nin 25.11.1987 tarih ve E: 1985/2824, K: 1987/1891 kararı (Danıştay Dergisinin 70-71. sayısı sayfa 545); Danıştay 5. Dairesi'nin 30.06.1977 gün ve E: 1974/5278, K: 1977/3905 sayılı kararı.

II. KONUNUN İRDELENMESİ

Çağdaş hukuk düzenlemelerinde evrensel bazı kıstaslar bulunmaktadır;

A) Pozitif hukuk normlarının yürürlükte olup olmadığının belirlenmesi;

Bunlar; 1) İlgili mevzuatın tamamı veya bazı maddelerinin bir başka düzenlemeyle açıkça yürürlükten kaldırılması, 2) İlgili mevzuatın tamamı veya bazı maddelerinin bir başka düzenlemeyle zımnen kaldırılması;

B) Özel düzenleme (kanun), genel düzenleme (kanun) uygulama önceliği;

Genel Kural: Aynı konuda özel düzenleme varsa, aynı konuda genel düzenleme olsa dahi, özel düzenleme hükümlerinin uygulanması öncelik taşır. Yani böyle hallerde özel kanun hükümlerine göre idari işlem, eylem ve idari kararlarda bulunulur.

C) Düzenlemelerin (kanunların) zaman açısından uygulama önceliği:

Aynı konuda yapılan düzenlemeler birden fazla ise; bu takdirde kural olarak en son, yani en yeni tarihli düzenlemeye göre idari karar, işlem ve eylemlerde bulunulur.

Yukarıda belirttiğimiz evrensel temel hukuk kuralları doğrultusunda düzenlemelerin uygulanması genel bir kural olup, olayların özellikleri karşısında istisnai yöntemlerin yokluğundan da bahsedemeyiz.

Temel hukuk kuralları karşısında; konumuzla ilgili olarak yapılacak değerlendirmelerde:

3201 sayılı kanunun yürürlük tarihi 1937'dir. İlgili kanunun 82, 83, 84 ve Ek 9. maddeleri; emniyet teşkilatında kamu görevi yapan teşkilat mensuplarına verilecek disiplin cezalarını ve disiplin cezası verecek yetkilileri belirlemektedir. İl İdaresi Kanunu'nun yürürlük tarihi ise 1949'dur. İl İdaresi Kanunu'nun **13. maddesinin C bendi** "*(Değişik bent:12/05/1964-469/1 md.) Vali Memurun Kanunundaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra uyarma, kınama ve beş günlüğüne kadar aylıktan kesme cezaları vererek uygular. Daha ağır disiplin cezaları verilmesi için özel kanunu hükümlerine göre teklif ve taleplerde bulunabilir*" hükmü ile İl Valisinin tüm kamu görevlilerine doğrudan disiplin cezası (uyarma, kınama, aylıktan kesme) verebileceğini iltibasa mahal bırakmayacak açıklıkta vurgulamıştır. Yine **aynı kanunun 19. maddesi** "*Valiler, genel ve özel kolluk mensuplarının mülki ödevlerine dokunan ve disiplin cezası uygulanmasını gerektiren hallerini görür ve öğrenirlerse 13 üncü maddenin (C) fıkrasındaki cezaları re'sen uygulayacakları gibi gerekirse özel kanunlarında yazılı diğer disiplin cezalarının uygulanmasını da illerindeki genel ve özel kolluk kuvvetleri amirlerine emrederler. Kolluk amirleri özel kanun ve tüzüklerine göre gerekli disiplin cezasını uygulayarak valiye bilgi verirler*" hükmü de, 13. madde hükmünde belirtilen durumu yenileyerek tereddüde mahal bırakmayacak bir açıklık getirmiştir. 5442 sayılı Kanunun 31. maddesinin (I) bendi benzer hükümle aynı yetkiyi ilçede kaymakama da vermiştir.

5442 sayılı Kanunun 68. maddesi "*1426 sayılı Vilayet İdaresi Kanunu ile ek ve tadilleri ve BU KANUNA AYKIRI BÜTÜN KANUNLAR VE TÜZÜKLER hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır*" hükmü ile 3201 sayılı Kanunun 82, 83, ve 84. maddelerinin 5442 sayılı Kanuna aykırı hükümleri açıkça yürürlükten kaldırılmıştır. 3201 sayılı Kanunun 84. maddesi, teşkilat mensuplarına re'sen disiplin cezası tayin etme yetkisi olan amirleri belirtmiş, **3201 sayılı Kanuna 19.02.1980 gün ve 2261/2 sayılı Kanunla eklenen EK 9. maddesi** bir nevi 84. maddeyi tekrarlamış, (B) BENDİNDE "**EMNİYET GENEL MÜDÜRÜ VE İL İDARESİ KANUNUNDA VERİLEN YETKİLER SAKLI KALMAK ŞARTI İLE VALİLER;** başkomiserler ve aynı meslek derecesinde ve daha aşağı meslek derecelerinde bulunan emniyet teşkilatı personellerine, kınama, 10 günlüğüne kadar aylık kesme cezası, vermeye yetkilidir" diyerek hüküm getirmiş ise de; 5442 sayılı Kanunun 13, 19, 31 ve 68. maddeleri karşısında; 3201 sayılı Kanunun **EK-9. maddesinin** (B) bendinde belirtilen hükümün, yine EK-9. maddenin (B) bendindeki ayrıkısı hal ile beraber değerlendiril-

diğinde, Vali ve Kaymakamların, Emniyet Teşkilatında kamu görevi ifa eden tüm personele (müdür, amir, başkomiser, polis memurları) uyarma, kınama ve maaş kesimi cezasını re'sen verme yetkisine haiz olduğu, pozitif normlar karşısında şüpheye mahal bırakmayacak derecede aleniyet kesbetmektedir.

Kanunkoyucu 19.02.1980 gün ve 2261 sayılı Kanun ile hem 3201 sayılı Kanuna Ek 9. madde, hem de D.M.K.'na Ek Geçici 54. madde kodifike etmiştir. D.M.K. Ek Geçici 54. maddesinde “..., *Emniyet Örgütü Mensupları hakkında halen yürürlükte bulunan söz konusu hükümlerin uygulanmasına devam olunur*” denmektedir.

Tüm bu mevzuat inceleme ve irdelemeleri neticesinde; 3201 sayılı Kanuna 1980 tarihinde eklenen Ek 9. madde, D.M.K.'ya 1980 tarihinde (aynı torba kanunu ile) eklenen Ek Geçici 54. maddesi karşısında dahi;

Vali ve Kaymakamlar ilde bulunan tüm (müdür, amir, komiser, polis memuru) emniyet mensuplarını uyarma, kınama ve 10 güne kadar aylık kesimi cezası vereceği konusunda hiçbir tereddüde mahal bırakacak durum söz konusu olmayıp, hukukun açık hükümlerinin bir sonucu olarak aşıkardır.

Temel Hak ve Ödevler, Kişinin Hak ve Ödevleri, Siyasi Haklar ve Ödevler konusunda düzenlemelerin münhasıran Kanunla olabileceğini, bu hak ve hürriyetlerin kanun hükmünde kararname ile dahi düzenlenemeyeceğini Anayasamız emretmiştir. 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 91. maddesi yukarıda belirtilen haklar konusunda kanun hükmünde kararname ile düzenleme yapılmayacağını hüküm altına almıştır. Yine Anayasanın 128. maddesinin 2. fıkrası, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri aylık ve ödenekleri ve diğer tüm özlük işleri Kanunla düzenlenir demektir.

23.03.1979 tarihli Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'nün; 3201 sayılı Kanunun 82, 83, 84. ve EK-9. maddelerine istinaden çıkarıldığı görülmektedir. Adı geçen Tüzük; disiplin suçu gerektiren fiilleri tanımlamakta ve cezaları düzenlemektedir. Söz konusu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihlerde, ülkemizin sosyo-kültürel ve siyasal alanda yaşadığı buhranlı dönem, kamu görevlilerinin hizmet anlayışlarında da kendisini hissettirmiş ve kamu hizmetleri yürütülürken yaşanan siyasi çatışmalara paralel olarak, kamu görevlilerinin de farklı siyasi görüşleri nedeniyle kamu düzeni, kamu menfaati ve kamu hizmetinde objektif değil subjektif düşüncelerin ön planda olduğu bilinmektedir. Ülkemizin içerisinde bulunduğu bu olumsuz şartlar da dikkate alındığında, Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü ile disiplin ceza ve fiillerinin tanımlanması ve cezai müeyyidelerin belirlenmesi o günün olağanüstü şartlarında makul görülse de; günümüz şartlarına baktığımızda, özellikle kişi hak ve hürriyetleri ile ilgili gelişmelerin yaşandığı, insan hakları ile ilgili evrensel hukuk normlarının tüm dünya ülkeleri tarafından benimsendiği bir zamanda, Anayasamızın başlangıç hükümlerinde Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarif edilirken bahsedilen hukukun

üstünlüğü prensibini esas tutan devlet yönetiminde, siyasi buhran dönemlerinde çıkarılan ancak günümüz şartlarına göre anti-demokratik, Anayasa ve evrensel hukuka aykırı olarak bugüne kadar yapılan ve günümüz şartlarında ihtiyaca cevap vermeyen düzenlemeler nedeniyle hukuk devletinin yozlaşmasına neden olabilecek düzenlemelere ve hukukun erozyona uğramasına kimse göz yumamaz.

Yine D.M.K.'nın 124 ve devamı maddeleri kamu görevlileri açısından disiplin ceza hükümlerini düzenlemektedir. D.M.K.'nın ilgili disiplin hükümlerinde de UYARMA, KINAMA, AYLIKTAN KESME disiplin cezalarının disiplin amirlerince re'sen verileceği hüküm altına alınmıştır. D.M.K.'nın 126. maddesi son fıkrasında "özel kanunların disiplin cezası vermeye yetkili amir ve kurullarla ilgili hükümleri saklıdır" hükmüne yer verilmiştir. Ancak, D.M.K.'nın 237. maddesinin b bendi " 20/06/1927 tarih ve 1108 sayılı, 30/06/1939 tarih ve 3656 sayılı, 28/02/1959 tarih ve 7244 sayılı kanunlarla bu kanunların ek ve tadilleri, 23 Temmuz 1965 tarihinden evvel ve **SONRA YÜRÜRLÜĞE GİREN** teşkilat kanunları ile diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümleri ve Devlet memurlarının hizmet şartlarını, niteliklerini, atanma ve yetiştirilmelerini, ilerleme ve yükselmelerini, ödev, hak, yüküm ve sorumluluklarını, aylıklarını, ödeneklerini ve diğer özlük işlerini düzenleyen hükümler Genel Kadro Kanununun yürürlüğe girdiği ayın son gününden itibaren yürürlükten kalkar" hükmünü vazetmiştir.

3201 sayılı Kanun bir teşkilat yasasıdır. Dolayısıyla D.M.K. hükümlerine aykırı hükümleri D.M.K.'nın 237. maddesinin b bendi gereğince yürürlükten kalkmıştır. Danıştay 5. Dairesinin 30. 06. 1977 gün ve E: 1974/5278, K:1977/3905 sayılı kararıyla da D.M.K.'nın yürürlük tarihinden önce çıkmış olan ve D.M.K. hükümlerine aykırı hükümlerin yürürlükten kalkmış olduğu perçinlenmiştir. Her ne kadar D.M.K.'nın 126. maddesinin son fıkrası "özel kanunların disiplin cezası vermeye yetkili amir ve kurullarla ilgili hükümler saklıdır" hükmünü getirmiş ise de; Özel Kanunlardaki disiplin hükümleri D.M.K.'daki disiplin hükümlerine aykırı olmamak şartıyla uygulanabilecektir. 126. maddenin son fıkrası ile 237. maddenin (b) bendinin birlikte yorumlanması neticesinde bu sonuca ulaşmak zor olmasa gerektir. Zaten Danıştay'ın pek çok kararı da bu duruma dikkat çekmiştir.

Bilindiği üzere "Suç ve Cezanın Kanuniliği " ilkesi evrensel bir hukuk kuralıdır. Disiplin cezası da kişi hak ve özgürlüklerini doğrudan etkilediğinden Genel Ceza Hukukunun ilkesi olan "Suç ve Cezanın Kanuniliği " disiplin cezalarında da değerlendirilmelidir. Anayasa'nın 38. maddesinin 1. fıkrası ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 2. maddesi suç ve cezaların kanuniliği prensibini normlaştırmıştır. Kaldı ki Danıştay da öyle değerlendirmektedir. Danıştay 10. Dairesi'nin, 25.11.1987 tarih ve E: 1985/2824, K: 1987/1891 sa-

yılı kararında “Disiplin cezası verilmesi gereken hallerde memurun işlediği fiilin karşılığı olarak tabii olduğu özel kanunda bir düzenleme bulunmadığı hallerde genel kanun niteliğinde olan 657 sayılı Yasa hükümlerine göre işlem yapılır” denmektedir. (Danıştay Dergisi sy. 70-71, s. 545). Yine Danıştay 12. Dairesi’nin 21.11.2000 tarih ve E: 2000/958, K:2000/4088 sayılı kararında “Özel Kanunların disiplin suç ve cezalarına ilişkin hükümlerinin uygulanabilmesi için memurların eylemlerinin ve bu eylemlere verilecek disiplin cezalarının özel yasada tam ve açık olarak tanımlanması gerektiği aksi halde genel kanun olan 657 sayılı Yasa hükümlerine göre işlem yapılması gerektiği” içtihat altına alınmıştır.

3201 sayılı Kanunun 82, 83, 84. ve EK-9. maddesine istinaden çıkartılan Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü;

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 38. maddesinin 1. fıkrası, 91. maddesi, 128. maddesinin 2. fıkrası, 5237 sayılı Tük Ceza Kanunu’nun 2. maddesi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 126. maddesinin son fıkrası, 237. maddesinin b bendi, “Suç ve Cezanın Kanuniliği” ilkesi ile Danıştay kararları birlikte değerlendirildiğinde; 3201 sayılı Kanunun 82, 83, 84. ve EK-9. maddelerinde hangi fiilin karşılığı olarak hangi disiplin cezasının verileceği belirtilmediğinden, İlde tüm amir ve memurların (Kaymakam ve Vali Yardımcıları dahil) disiplin amiri Vali iken, bu konuyu 5442 sayılı Kanun da açıkça belirtmiş olmasına rağmen; 1937 tarihli 3201 sayılı Kanunun 84. maddesi “Vilayetler İdaresi Kanununda valilere verilen salâhiyet baki kalmak şartı ile valiler ve Emniyet Umum Müdürü; Baş komiser, muadili ve daha aşağı derecede olan emniyet teşkilatı mensuplarına ihtar, tevbih, 10 günlüğe kadar maaş kat’ı cezası,” verir hükmünün pozitif hukukumuzda ve çağdaş hukuk içerisinde yeri olmayan, sonraki tarihlerde yürürlüğe giren 5442 sayılı Kanun ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile yürürlükten kaldırılmış hükümlere dayanılarak çıkartılan **EMNİYET ÖRGÜTÜ DİSİPLİN TÜZÜĞÜ’NÜN** de hiçbir hukuki geçerliliği yoktur. Çünkü söz konusu Tüzüğün dayanağı olan 3201 sayılı Kanunun 83. maddesi, 5442 sayılı Kanun ve D.M.K. ile yürürlükten kaldırılmıştır. “Suç ve Cezanın Kanuniliği” ilkesi gereği; **DİSİPLİN CEZASI GEREKTİREN FİİLLERİN ANCAK KANUNLA AÇIKÇA BELİRTİLMESİ GEREKMEKTEDİR.** Tüzük ile disiplin suçu oluşturacak fiillerin belirlenemeyeceği Anayasamızın açık hükümleri karşısında ve yargı kararıyla da içtihat haline gelmiştir.

NETİCE

Yukarıda anlatılan nedenler, mevzuat hükümleri, yargı kararları, hukuk üstünlüğü, “Suç ve Cezada Kanunilik” ilkesi ve diğer temel hukuk kuraları karşısında; 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu’nun özellikle 83, 84 ve EK-9. maddelerinin Anayasa’yla, 5442 ve 657 sayılı Kanunlarla (DMK 237. maddesinin (b) bendi, 5442 sayılı Kanunun 13. 19. ve 68. maddeleri ile) yü-

rürlükten açıkça kalkmasına rağmen, hukuken yaşamayan (yok hükmünde) hükümlere dayanılarak "Suç ve Cezaların Kanuniliği" ilkesine aykırı olarak çıkartılan Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'nün de hukuken yaşamayan, (yok hükmünde) hukuki netice doğurmayan düzenleme olduğu açık ve barizdir.

Cezayı (disiplin ya da genel ceza hukuku açısından) gerektiren düzenlemeler kamu düzeninden olup, vazgeçilemeyecek, devredilemeyecek temel haklardan, kıyasen uygulanılmayacak amir hükümlerdendir. Ancak kanunla düzenlenmesi hukukun temel ilkesidir. Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'nün; yukarıda belirtilen evrensel ilkeler karşısında uygulama olanağı olmayan, hukuki sonuç doğurmayan, hukuk dışı bir düzenleme olduğu ortadadır.

Aynı zamanda Anayasamıza göre yetki genişliğine dayanılarak İllerin yönetimi Valiler tarafından yerine getirilmektedir. Valiler, diğer kamu görevlilerine (amir- memur) disiplin cezalarını (uyarma, kınama, maaş kesimi) re'sen verme yetkisini haiz olduğu gibi, Emniyet Teşkilatının İldeki tüm personeline (müdür, amir, komiser, polis) de uyarma, kınama, maaş kesimi cezalarını re'sen verme yetkisini haiz olduğu iltibasa mahal bırakmayacak kadar nettir.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 152. maddesi hükmü gereği, konumuzla ilgili bir dava idari yargı mercilerinin önüne geldiğinde; özellikle Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'nün dayanak yasa maddesi olan 3201 sayılı Kanunun 83. maddesinin Anayasaya aykırılık iddiasıyla Anayasa Mahkemesi'ne başvurulması gerekmektedir. Zaten yukarıda teferruatlıca belirtildiği üzere; 3201 sayılı Kanunun 83. maddesi D.M.K.'nın 237. maddesinin b bendi ile kaldırıldığından dolayı pozitif hukukumuzda uygulama imkanı da yoktur. Bir uygulama işlemine dayanarak Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'nün iptali için de *Danıştay*'da dava açılması halinde; söz konusu tüzük de iptal olmaya mahkûmdur.

Böylece, Anayasa ve çağdaş hukuk kurallarına aykırı olan 3201 sayılı Kanunun 83. maddesi ve bu maddeye istinaden çıkarılan Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'nün iptal edilerek yanlış uygulamalardan bir an önce dönülmüş olunacaktır.

Hedefimiz; çağdaş hukuk devletinin gereklerini yerine getirmek olmalıdır.